

Konstruktivni dio

I. Problem prvog dana socijalne revolucije

Osnovni cilj radničkog pokreta i njegove borbe je utemeljenje, putem revolucije, slobodnog, egalitarnog anarhokomunističkog društva ustrojenog na načelu: *"Od svakoga prema mogućnostima, svakome prema potrebama"*

Međutim, takvo se društvo u svom konačnom obliku neće pojaviti samo od sebe, već jedino putem sile radikalne društvene promjene. Njegovo ostvarivanje zahtijeva manje-više produženi socijalno-revolucionarni proces, kojeg organizirane sile pobjedonosnog rada usmjeravaju duž određenog puta.

Naš je zadatak pokazati taj put ovdje i sada, odrediti pozitivne, praktične probleme s kojima će se radnici suočiti od prvog dana socijalne revolucije. Sama sudbina socijalne revolucije ovisit će o pravilnom razrješenju tih problema.

Samo je po sebi jasno da će izgradnja novog društva biti moguća tek nakon pobjede radnika nad suvremenim buržujkim kapitalističkim sustavom i njegovim predstavnicima. Izgradnja nove ekonomije i novih društvenih odnosa ne može započeti dok nije slomljena moć države koja brani vladavinu ropstva, dok industrijski radnici i seljaci ne preuzmu, putem revolucije, upravljanje nad industrijskom i agrarnom ekonomijom zemlje.

Prema tome, prvi je zadatak socijalne revolucije uništiti državni stroj kapitalističkog društva, lišiti buržoaziju i općenito, sve društveno povlaštene elemente njihove moći i potpuno provesti volju pobunjenih radnika izraženu u osnovnim načelima socijalne revolucije. Ta će destruktivna i ratoborna strana revolucije samo raščistiti put za pozitivne zadatke koji predstavljaju pravi smisao i bit socijalne revolucije.

To su sljedeći zadatci:

1. Pronaći anarhističko rješenje problema zemljine (industrijske) proizvodnje.
2. Riješiti poljoprivredno pitanje na isti način.
3. Riješiti problem potrošnje (zaliha hrane).

II. Proizvodnja

Imajući na umu da je industrija zemlje rezultat truda mnogih generacija radnika i da su različite grane industrije međusobno blisko povezane, mi na cjelokupnu proizvodnju gledamo kao na jednu veliku radionicu proizvođača, koja potpuno pripada radnicima kao cjelini i nikome individualno.

Proizvodna mašinerija zemlje je jedna cjelina i pripada čitavoj radničkoj klasi. Ovo određuje karakter i oblik novog sustava proizvodnje. I on će biti ujedinjena cjelina, zajednička u smislu da će proizvodi koje proizvedu proizvođači, pripadati svima. Ti će proizvodi, kojeg god tipa bili, predstavljati opći opskrbni fond za radnike, iz kojega će svaki sudionik u novom sustavu proizvodnje dobivati sve što bi mu moglo zatrebati, na ravnopravnoj osnovici sa svima ostalima.

Novi će se sustav proizvodnje potpuno razići s nadničarskim ropstvom i eksploatacijom u svim njihovim oblicima i umjesto njih uspostaviti načelo drugarske suradnje među radnicima.

Srednja će klasa, koja u modernom kapitalističkom sustavu obavlja posredničke funkcije (trgovina i dr.), kao i buržoazija, morati odigrati svoj dio u novom sustavu proizvodnje pod istim uvjetima kao i svi ostali. U suprotnom, te će klase same sebe postaviti izvan radničkog društva.

Neće biti šefova, niti poduzetnika, vlasnika, a niti države-vlasnika (što je svojstvo današnje boljševičke države). U novom će sustavu proizvodnje funkcije organiziranja prijeći na upravne organe koje su mase stvorile s tom svrhom: radničke savjete, tvorničke komitete ili radničku upravu tvornica i postrojenja. Ti će organi, međusobno se povezujući na razini grada, pokrajine i zatim države, činiti gradske, pokrajinske i napokon opće (federalne) institucije za rukovođenje i upravljanje proizvodnjom. Ta će se tijela, koja su izabrale mase i koja su stalno pod nadzorom i kontrolom masa, stalno obnavljati, ostvarujući time ideju istinske samouprave masa.

Ujedinjena proizvodnja, u kojoj sredstva i proizvodi proizvodnje pripadaju svima, gdje je nadničarsko ropstvo zamijenjeno načelom drugarske suradnje i jednakih prava za sve proizvođače, s proizvodnjom koju nadgledaju radnička upravna tijela koja su izabrale mase: to su prvi praktični koraci na putu do ostvarenja anarhokomunizma.

III. Potrošnja

Problem potrošnje pojavit će se tijekom revolucije u dva oblika. Prvo, kao načelo utemeljenja

izvora zaliha hrane. Drugo, kao načelo raspodjele tih zaliha.

Što se tiče raspodjele zaliha hrane, rješenje tog pitanja ovisit će prvenstveno o količini dostupnih dobara, mogućnosti i dr.

Prihvaćajući se rekonstrukcije čitavog suvremenog poretka, socijalna revolucija preuzima obvezu zadovoljavanja osnovnih potreba svih ljudi. Jedina će iznimka biti oni koji ne rade, koji odbijaju odigrati svoj dio u novom sustavu proizvodnje iz kontrarevolucionarnih razloga. Ali općenito govoreći i s iznimkom ove posljednje kategorije ljudi, sve će potrebe čitave populacije na području na kojem je došlo do revolucije, zadovoljiti opći revolucionarni fond zaliha hrane. Ako se količina dobara pokaže nedostatnom, dodjeljivat će ih se prema potrebi, pri čemu će prioritet imati djeca, bolesnici i radničke obitelji.

Teži će problem biti organiziranje općeg revolucionarnog fonda zaliha hrane.

Bez ikakve sumnje, gradove će u ranim danima revolucije pogoditi nestašica nekih osnovnih potrepština nužnih za život stanovništva. U isto vrijeme, seljaci će imati mnoštvo proizvoda kojih će manjkati u gradovima.

Za anarhiste ne smije postojati sumnja u uzajamnost odnosa između radnika u gradovima i radnika na selu. Anarhisti vjeruju da se socijalna revolucija ne može postići bez zajedničkog truda radnika i seljaka. Kao posljedica toga, rješenje problema potrošnje u revoluciji bit će moguće jedino kroz blisku revolucionarnu suradnju između ovih dviju klasa radnika.

Kako bi se uspostavila ta suradnja, urbana radnička klasa, preuzevši kontrolu nad proizvodnjom, mora odmah razmotriti osnovne potrebe radnika na selu i nastojati ih opskrbiti svakodnevnim potrepštinama, kao i sredstvima i oruđima za kolektivnu obradu zemlje. Geste solidarnosti koje iskažu gradski radnici radi zadovoljavanja potreba seljaka, izazvat će sličan odgovor i seljaci će zauzvrat kolektivno opskrbljivati gradove seoskim proizvodima, prvenstveno hranom.

Opće radničko-seljačke kooperative bit će osnovni organi za zadovoljavanje prehrambenih i ekonomskih potreba grada i sela. Kasnije, zadužene za šire i postojanije funkcije, od kojih je najznačajnija snabdijevanje svega potrebnog za podržavanje i razvoj ekonomskog i društvenog života radnika i seljaka, ove kooperative mogu se pretvoriti u trajne organe za opskrbu grada i sela.

Takvo rješenje problema opskrbe hranom omogućit će gradskom proletarijatu da izgradi trajni fond zaliha što će imati povoljan i presudan utjecaj na sudbinu novog sustava proizvodnje.

IV. Zemlja

U rješavanju poljoprivrednog pitanja, glavnom stvaralačkom revolucionarnom snagom smatramo seoske radnike – one koji ne iskorištavaju tuđi rad – i ruralni proletarijat koji radi za plaću. Njihova će zadaća biti provedba preraspodjele zemlje, kako bi se mogla koristiti i obrađivati prema komunističkim načelima.

Isto kao i industrija, i zemlja koju su obrađivale i kultivirale generacije radnika je proizvod napora tih radnika. Ona isto tako pripada cijelom radnom narodu i nikome pojedinačno. Kao zajedničko i neotuđivo vlasništvo radnika, zemlju se ne može kupovati ili prodavati. Isto tako je se ne može iznajmljivati, niti se njome služiti kao sredstvom za iskorištavanje tuđeg rada.

Zemlja je isto jedan tip zajedničke narodne radionice u kojoj radni narod proizvodi sredstva za život. Ali to je tip radionice u kojoj se svaki radnik (seljak), kao posljedica određenih povijesnih okolnosti, naviknuo raditi sam, prodajući svoje proizvode neovisno o drugim proizvođačima. Dok je u industriji kolektivni (komunistički) način rada nužno potreban i jedini moguć, u današnjoj poljoprivredi to nije jedina moguća metoda. Većina seljaka obrađuje zemlju koristeći individualne metode.

Kao posljedica toga, kada zemlja i sredstva za rad na njoj prijeđu u ruke seljaka, bez mogućnosti prodaje ili iznajmljivanja, pitanje kako je koristiti i što treba uzgajati (na razini komune ili obitelji) neće biti odmah potpuno i konačno riješeno, kao što će biti slučaj s industrijom. U prvo vrijeme ćemo vjerojatno pribjegavati objema metodama.

Konačni uzorak posjedovanja i korištenja zemlje odredit će samo revolucionarno seljaštvo. Po tom pitanju ne smije biti vanjskih pritisaka.

Međutim, kako smatramo da samo komunističko društvo, u ime kojega će biti provedena socijalna revolucija, može radnike osloboditi ropstva i eksploatacije i obdariti ih potpunom slobodom i jednakosti; kako seljaci čine ogromnu većinu populacije (gotovo 85% u Rusiji) i kako će, kao posljedica toga, poljoprivredni sustav kojega seljaci izaberu biti ključni čimbenik koji će odrediti sudbinu revolucije; i konačno, kako privatno poduzetništvo u poljoprivredi, isto kao i privatno poduzetništvo u industriji, vodi prema trgovini, akumuliranju privatnog vlasništva i restauraciji kapitala, naša je odgovornost da odmah sada učinimo sve što je u našoj moći kako bismo osigurali da se poljoprivredno pitanje riješi u kolektivnom smislu.

S tim ciljem, trebali bismo odmah početi provoditi intenzivnu propagandu među seljacima, u korist komunističkog posjedovanja i komunističke kultivacije zemlje.

Stvaranje posebnog saveza seljaka s anarhističkom orijentacijom će u značajnoj mjeri pomoći tu zadaću.

Tehnički napredak će u tom smislu imati ogromno značenje u promicanju razvoja poljoprivrede i isto tako u postizanju komunizma u gradovima, iznad svega u industriji. Ako radnici u svojem poslovanju sa seljacima, budu djelovali ne kao odvojene grupe, nego kao golemi komunistički kolektiv koji obuhvaća sve grane proizvodnje, ako budu razmotrili osnovne potrebe sela i

opskrbiti svako selo, ne samo svakodnevnim potrepštinama, nego i oruđima i strojevima za kolektivnu obradu zemlje, to će seljake bez sumnje prikloniti komunizmu u poljoprivredi.

V. Obrana revolucije

Obrana revolucije je isto jedan od problema "prvoga dana". U biti, najmoćnija obrana revolucije je uspješno rješavanje izazova s kojima se suočava: problemima proizvodnje i potrošnje i pitanjem zemlje. Jednom kada ti problemi budu pravilno riješeni, nikakva kontrarevolucionarna sila neće biti u stanju promijeniti ili uzdrmati slobodno društvo radnika. Međutim, radnici će ipak morati voditi žestoku borbu protiv neprijatelja revolucije kako bi obranili njenu fizičku egzistenciju.

Socijalna revolucija koja ugrožava povlastice i samo postojanje ne-radničkih klasa današnjeg društva, neizbježno će izazvati očajnički otpor tih klasa koji će poprimiti oblik žestokog građanskog rata.

Kao što je rusko iskustvo pokazalo, takav građanski rat neće trajati nekoliko mjeseci, već nekoliko godina.

Koliko god bili uspješni prvi koraci radnika na početku revolucije, vladajuće će klase ipak dugo vremena zadržati ogromni potencijal za otpor i tijekom nekoliko godina će pokretati napade na revoluciju, pokušavajući vratiti moć i povlastice koje su im oduzete.

Velika i dobro opremljena vojska, poduprta vojnim stratezima i potpomognuta kapitalom – sve će se to suprotstaviti pobjedonosnim radnicima.

Da bi sačuvali dostignuća revolucije, radnici će morati stvoriti organe za obranu revolucije, kako bi napadu reakcije suprotstavili borbenu silu dostojnu tog zadatka. U najranijim danima revolucije, tu će borbenu silu sačinjavati svi naoružani radnici i seljaci. Ali ta će spontana oružana sila zaživjeti samo u najranijim danima, dok građanski rat još nije dosegao svoj vrhunac i dok dvije suprotstavljene strane nisu uspostavile redovne vojne organizacije.

Najkritičnija točka socijalne revolucije nije trenutak u kojem je vlast zbačena, nego vrijeme koje dolazi nakon toga, kada sile smijenjenog režima pokreću opću ofenzivu protiv radnika, kada treba obraniti dostignuća revolucije.

Sam karakter te ofenzive, korišteno oružje i razvoj građanskog rata zahtijevat će od radnika stvaranje posebnih vojnih revolucionarnih tijela. Priroda i osnovna načela tih jedinica moraju se unaprijed odrediti. Odbacujući državne i autoritativne metode kontroliranja masa, dosljedno

odbacujemo državni način organiziranja radničkih vojnih snaga, tj. odbacujemo načelo prisilne vojne službe. Sukladno osnovnim načelima anarhizma, u temelju radničkih vojnih tijela trebalo bi se nalaziti načelo **dobrovoljne službe**. Kao primjere takvih struktura možemo navesti revolucionarne partizanske odrede radnika i seljaka koji su sudjelovali u Ruskoj revoluciji.

Ipak, dobrovoljnu revolucionarnu službu i partizansku aktivnost ne bi trebalo shvatiti u uskom smislu, tj. kao borbu koju snage radnika i seljaka vode protiv lokalnih neprijatelja, bez koordinacije u obliku općeg operacijskog plana, pri čemu svaka jedinica djeluje samoinicijativno. Kada su potpuno razvijeni, partizansko djelovanje i taktika u revoluciji trebali bi slijediti zajedničku vojnu i revolucionarnu strategiju.

Građanski rat, poput bilo kojeg drugog rata, radnici mogu uspješno voditi samo ako se pridržavaju dva osnovna načela svake vojne aktivnosti: jedinstva plana operacija i jedinstva **zajedničke**

komande. Najkritičniji trenutak revolucije nastupit će kada buržoazija krene u pohod protiv revolucije kao organizirana sila i zahtijevat će od radnika pribjegavanje tim načelima vojne strategije.

Prema tome, zbog zahtjeva vojne strategije i strategije kontra-revolucije, oružane snage revolucije neizbježno će se morati stopiti u opću revolucionarnu vojsku sa zajedničkom komandom i zajedničkim planom operacija.

Osnovicu te vojske sačinjavat će sljedeća temeljna načela:

1. **klasna priroda vojske**;
2. **dobrovoljna vojna služba** (obrana revolucije isključuje bilo kakvu prisilu);
3. **revolucionarna samodisciplina** (dobrovoljna vojna služba i revolucionarna samodisciplina međusobno su potpuno komplementarne i služe tome da revolucionarnu vojsku učine psihološki jačom od bilo koje državne vojske);
4. **potpuno podvrgavanje revolucionarne vojske masama radnika i seljaka** koje predstavljaju opća tijela radnika i seljaka diljem zemlje, koja će mase stvoriti u trenutku revolucije i povjeriti im zadaću nadgledanja ekonomskog i društvenog života zemlje.

Drugim riječima, organ za obranu revolucije zadužen za borbu protiv kontrarevolucije, kako na otvorenim vojnim frontama, tako i na skrivenim frontama građanskog rata (zavjere buržoazije, pripremanje pobuna itd.), bit će pod potpunom kontrolom najviših radničkih i seljačkih proizvodnih organizacija – odgovarat će njima i biti pod njihovim **političkim** vodstvom.

Napomena: **lako revolucionarna vojska nužno mora biti ustrojena u skladu sa specifično anarhističkim načelima, nju ne treba promatrati kao stvar načela. Ona je jednostavno posljedica vojne strategije u revoluciji, strateška mjera na koju će proces građanskog**

rata prisiliti radnike. Ali na tu bismo mjeru trebali usmjeriti pozornost već danas. Nju treba potpuno proučiti već danas, kako bi se izbjegla bilo kakva štetna odugovlačenja u zaštiti i obrani revolucije, jer se u vremenima građanskog rata, odugovlačenja mogu pokazati pogubnima za ishod čitave socijalne revolucije.

>